

Ислом Нури

Шайх Абдуллох ибн Абдулхамид Асарий

Макка шаҳридаги Олий Маҳкама козиси ҳамда
“Масжидул-Харом” имом хатиби,
шайх: Сауд Ибн Иброҳим Шурайм ва
шайх: Мухаммад Ибн Жамил Зайну муқаддималари

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм

“Эй халқимиз, Аллохнинг даъватчисига ижобат қилинглар!” (Ахкоф:
31)

“Роббимиз, бизлардан бу амалимизни қабул эт! Дарҳақиқат, сен
эшитувчи ва билувчи зотсан”.

“Илоҳим, бу амалимнинг барчасини солиҳ ва ўз юзинг учун холис қил
ҳамда унда ўзингдан бошқа бирор кимса учун насиба қўйма!”.

Шайх Сауд ибн Иброҳим Шураймнинг муқаддимаси

Аллох таъолога ҳамдлар ва пайгамбарларнинг сўнггисига салавот ва
саломлар бўлсин.

Мен Аллох йўлидаги дўстим шайх Абдуллох ибн Абдулхамид Оли
Исмоилнинг нажот топувчи фирка, мададланган тоифа _ “Аҳлуссунна
вал-жамоа” эътиқоди ҳақида ёзган “ал-Важиз фий ақидатис-салафис-
солиҳ” (Салаф солиҳ эътиқоди ҳақида мухтасар сайланма) номли
китобини ўқиб чиқдим.

Бу бебаҳо ва фойдали китобдир. Муаллиф унда “аҳлуссунна вал-
жамоа” эътиқодининг, ушлаган кимса нажот топадиган, юз ўғирган

Ислом Нури

кимса халок бўладиган асослари хақида мухтасар хабарларни баён килган. Бу асослардан юз ўгиришдан Аллох сакласин!

Муаллиф таҳсинга лойиқ хизматлар килган. Чунки, у жумлаларни ўқувчи ҳамда тингловчи англаб олиши кулай бўлган енгил сўз ва маънолар билан тuzган.

Аллох таъоло унга яхшиликларни мукофот килиб, бу китоби билан мусулмонларни фойдалантисин. Аллох таъоло бизга ва унга фойдали илм ва солих амалларни насиб этсин ҳамда барча мусулмонларни расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам, унинг сахобалари ва энг афзал асрларда яшаган (мусулмон) аждодлар йўлида юришга муваффақ килсин! Аллох дуоларни эшитувчи ва ижобат килувчи зотдир.

Шайх Сауд ибн Иброхим Шурайм
Макка шаҳридаги Олий Маҳкама козиси ҳамда
“Масжидул-Харом” имом хатиби

14 / 5 /1416 х.

Шайх Муҳаммад ибн Жамил Зайну мукаддимаси

Аллох таъолога хамдлар бўлсин. Биз унга хамду санолар ва истигфорлар айтиб, ундан ёрдам ва нафсимизнинг ёмонликлари ҳамда ёмон амалларимиздан паноҳ сўраймиз.

Аллох хидоят килган кимсани адаштирувчи, адаштирган кимсани хидоят килувчи зот йўқдир. Мен шериксиз, ягона Аллохдан ўзга илох йўқ ва Муҳаммад унинг бандаси ва элчисидир деб гувоҳлик бераман.

Ислом Нури

Сўнг ...

Мен “ал-Важиз фий акидатис-салафис-солих” (Салаф солих эътиқоди хақида сайланма) китобини ўқиб чиқдим ва унинг самарали китоб эканини кўрдим. Муаллиф бу китобда мактовга сазовор бўлган бебаҳо маълумотларни тўплаган. У салаф солих эътиқодини мусулмон осонлик билан ўқиб, кўплаб маълумотларга эга бўладиган даражада муфассал баён қилган.

Мен ҳар бир мусулмон, хусусан, илм толиблари бу китобни ўқисин ва ундан истифода қилсин деб васият қиламан.

Мен Аллоҳ таъолодан бу китоб билан мусулмонларга фойда беришини ва ёзишдаги меҳнатларни ўзи учун ҳолис қабул қилишини сўраб қоламан.

Шайх Мухаммад ибн жамил Зайну
Макка шаҳрдаги “Дорул-Хадис ал-Хайрийя”
мадрасасининг устозларидан

2 шаввол, 1415 х.

Муқаддима

Барча мактовлар Аллоҳга хосдир. Биз унга ҳамдлар ва истиғфорлар айтамиз ҳамда ундан ёрдам ва нафсимиз ҳамда ёмон амалларимиздан паноҳ сўраймиз. Аллоҳ хидоят қилган кимсани адаштирувчи, адаштирган кимсани хидоят қилувчи зот йўқдир. Мен шериксиз, ягона Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ ва Мухаммад унинг бандаси ва элчисидир деб гувоҳлик бераман.

Ислом Нури

“Эй мўминлар, Аллоҳ таъолодан лойиқ бўлганидек кўркинглари ва мусулмон бўлиб

вафот этинглари!” (Оли Имрон: 102).

“Эй одамлар, сизларни бир жондан яратган, у жондан эса жуфтини яратган ва у иккисидан кўплаб эр ва аёлни яратган Аллоҳ таъолодан кўркинглари! Яна ораларингиздаги савол-жавобларда ўртага номи солинадиган Аллоҳдан кўркингиз ва кариндошлик алоқаларини узишдан кўркинглари! Аллоҳ сизларнинг устингизда кузатувчи бўлган Зотдир (Нисо: 1)*

“Эй мўминлар, Аллоҳ таъолодан кўркинглари ва рост сўзланглари, Аллоҳ сизларнинг ишларингизни ислоҳ қилади ва гуноҳларингизни кечиради. Аллоҳ ва унинг расулига итоат қилган кимса улкан зафарларга эришибди” (Ахзоб: 71).

Сўнг ...

Сўзларнинг энг рости Аллоҳнинг каломидир. Йўлларнинг энг яхшиси Мухаммад соллаллоху алайхи ва салламнинг йўлидир. Ишларнинг ёмони _ бидъатлардир. Хар бир бидъат залолатдир ва хар-бир залолат жаханнамдадир. (Бу хутбани “Хожат хутбаси” деб аталади. Бу хутбани хар бир ишни бошлашда ўқиш мумкин. Расулуллоҳ соллаллоху алайхи ва саллам саҳобаларга бу хутбани диний ишларида, у ишлар никоҳ, жума, маъруза ва бошқа бўлсин, сўзбоши қилиб ўқишлари мумкин эканини ўргатар эдилар. Бунинг аслини кўриш учун қуйидагиларга қаранг: “Сунан ибн Можжа”: “Китабун-никаҳ: Бабу хутбатин-никаҳ”* “Сунан ат-Термизий”, “Сунан Аби Давуд”, “Сунан ан-Нисайй”, Абу Яълонинг “Сунан” и, Байхакийнинг “Сунан” и, Табаронийнинг “ал-

Ислом Нури

Муъжам ал-Кабир” ва Имом Ахмаднинг “ал-Муснад” китоблари. Бу хутбанинг бир қисми Имом Муслимнинг “Саҳих” ида “Китабул-жумъа: бабу хутбатихи соллаллоху алайхи ва саллам” да ривоят қилинди. Муфассал ўрганиш учун шайх, аллома Муҳаммад Носируддин Албонийнинг “Хутбатул-хожа” китобига мурожаат қилинсин).

Мусулмон дўстим, бу мухтасар китобча “Салаф солиҳ _ суннат ва жамоат соҳибларининг эътиқоди” ҳақидадир.

Бугунги кунда Ислом умматининг турли гуруҳ ва жамоатларга бўлиниб, тарқок ҳолатда қолиши ҳамда ҳар бир жамоа ўз ақидисига даъват этиб, ўзини оқлаши оқибатида қўплаб одамларга ишнинг чигаллашиб қолиши натижада эса кимга эргашишларини билмай қолишлари, мени ушбу китобни ёзишга ундади. Аллоҳга ҳамдлар бўлсинки, расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам куйидаги ҳадисларида хабар берганларидек, бу уммат ичидан эзгулик йўқолмайди ва бир гуруҳ кишилар қиёмат кунига қадар ҳидоят ва ҳақиқатни маҳкам ушлаб қолади. Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам дедилар: “умматим ичидан бир тоифа ҳақиқат узра қолади. Ёрдамсиз ташлаб қўйилса-да, уларга бирон бир зарар етмайди.

Улар Аллоҳнинг амри келгунига қадар ўз ҳолларида ўзгармай қоладилар” (Имом Муслим ривояти)*

“умматимнинг мисоли ёмгирга ўхшайди. Унинг бошланиши яхшими, ёки охирими, билиб бўлмайди” (Албоний: “Саҳих сунан ат-Термизий”).

Бу сўзларни ўқир эканмиз, зиммамизга расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам олиб келган, саҳобалар, тобиинлар ва уларга яхшилик билан эргашган кишилар (Аллоҳ таъоло бизларни ҳам улар жумласидан

Ислом Нури

килсин!) татбиқ этган соғлом Исломни лозим тутган муборақ жамоани билиш масъулияти тушади.

Бу жамоа жаханнам азобидан халос бўлган, Аллох таъоло тарафидан ёрдам берилган ҳамда “Ахлуссунна вал-жамоа”, “Ахлул-хадис” ва “Ахлул-асар вал-иттибоъ” деб сифатланган жамоадир. улар расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам ва унинг саҳобалари юрган йўлда юрган кишилардир.

Шу муносабат билан расулуллох соллаллоху алайхи ва салламнинг хидоятини кўлма-кўл авлодоларга ўтказиб келган имомлик, суннатга эргашиш ҳамда уларнинг илми ва адолатли эканликларига гувоҳ бўлинган зотларнинг китобларидан иктибос килганим: “ал-Муяссар фий акидатис-салафис-солих” (Салаф солих эътиқоди хақида кулай кўлланма) китобимдан ушбу “ал-Важиз” (сайланма) ни мухтасар қилишга шошилдим. Мен “ал-Важиз” нинг китобхонлар оммаси, хусусан, муборақ Ислом уйғонишининг ёшлари бўлмиш янги исломга кирганлар салаф солих акидасининг умумий маъноларини осонлик билан тушуниб олишларига ёрдамчи бўлиши учун имкони борича салаф имомларидан ривоят қилинган шаръий лафзлар билан кулай, енгил услуб, қисқа жумлалар билан ёзилишига харис бўлдим. Чунки, эътиқод илми бир-бирига боғланган занжирга ўхшайди. Зеро, мусулмон эътиқоднинг асосий қисмини тушунмас экан, унинг тафсилотларини ҳеч ҳам тушуна олмайди.

Мен ўз тарафимдан баъзи изоҳларнигина кўшдим ва китобнинг сўнггида фойдаланилган манбаларнинг барчасини санаб ўтдим.

Муқаддима сўнггида, “ал-Важиз” ни тамомига етказишга муваффақ қилгани учун Аллох таъолога ҳамду шукроналар айтаман ва ундан

Ислом Нури

ушбу камтарона ишни мусулмонларнинг бузилган эътиқодларини тузатиш, улар учун фойдали ҳамда Аллоҳ таъолонинг китоби ва расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларига қайтишларига ундовчи омил қилишини сўраб қоламан.

Бундан ташқари, “ал-Важиз” нинг тамомига етишида менга ўзларининг фикрлари ва насихатларини аямаган дўстларимга, хусусан, бу китобни ўқиб, унга муқаддималар ёзган шайх Сауд ибн Иброҳим Шурайм ва шайх Муҳаммад ибн Жамил Зайнуларга ўз миннатдорчилигимни изҳор этаман. Аллоҳ таъоло уларга хайрли муқофотлар берсин!

Бу камтарона ишимни китобхонлар оммасига тақдим этарканман; Агар тўғри сўзлаган бўлсам, у Аллоҳ таъолонинг тавфиқидандир. Агар хато қилган бўлсам, у менинг нафсим ва Шайтондандир. Шунинг учун хатоларимни топган кишининг менга билдиришидан мамнун бўламан.

Аллоҳ субҳонаҳу ва таъолодан бу амалимни ўзи учун холис қабул этиши ва мусулмонлар учун фойдали қилишини умид қилиб қоламан. Агар бу асарда Аллоҳ таъолонинг китоби, расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатлари ва салаф уламоларининг тушунчаларига ҳилоф фикрлар айтилган бўлса, булар мендан қасдсиз содир бўлган ва мен бунинг учун Аллоҳ таъолога истиғфор айтаман ҳамда ҳаётлик давримда ҳам, ўлганимдан кейин ҳам бу фикрлардан қайтганман.

Аллоҳ таъоло пайгамбаримиз Муҳаммад, унинг оиласи ва барча саҳобаларига салавот ва саломлар йўлласин.

Кечиримли роббисининг мағфиратига умидвор,

Ислом Нури

Абу Мухаммад Абдуллох ибн Абдулхамид ибн Абдулмажид
Оли Исмоил Асарий

(Аллох таъоло уни афв этсин)

зул-хижжа, 1416 х.

Зарурий таърифлар

“Акида” нинг таърифи

“Акида” нинг лугавий маъноси:

“Акида” сўзининг маънолари: “богламок, тугмок, махкамламок, богланмог, куч билан махкам тутмок, исбот этмок, ишонч, жазм этмок” дир.

“Боглаш” _ “ечиш” нинг аксидир. Араблар: “Акадаху, яъкидуху акдан” дейдилар. Бунинг маъноси: “Махкам боглади”, демакдир.

Онд ичиш ва никох пайтида “акада” сўзи истеъмол килинади. Аллох таъоло деди: “Аллох таъоло сизларни тилларингиздаги бехуда касамларингиз учун жазоламайди. Балки, (дилларингиздаги) махкам туккан касамлар сабабли (агар шундай касамни бузсангиз) жазолайди” (Моида: 89)*

“Акида”: эътикод килган кишида шубхага ўрин кўймайдиган хукмдир.

Динда “акида” сўзидан, Аллох таъолонинг борлиги ва пайгамбарларнинг юборилиши каби эътикодни мақсад килинади, килинган амални эмас. Унинг кўплик сони “акоид” дир (“Лисанул-

Ислом Нури

араб”, “ал-Комусул-мухит”, “ал-Муъжамул-васит” китобларининг “акд” моддасига каранг).

Хуллас, инсон калбини катъий боғлаган нарса, у хох хакикат бўлсин, хох ботил бўлсин, эътикод (акида) дир.

Истилоҳда: калб уларни тасдиклаши, шак-шубҳадан холий бўлган ишончга айланиб қоладиган ва нафс улардан хотиржам бўлиши керак бўлган ишларга “акида (эътикод)” дейилади. Яъни эътикод килган кишида шубҳага ўрин кўймаган ва воқеъликка мос бўлган катъий иймондир. Агар одамнинг билими катъий ишонч даражасига етиб бормаса, “акида” деб аталмайди.

Иймонни, инсон (унга) ўз калбини маҳкам боғлагани учун ҳам, “акида” деб номланди.

Ислом акидаси:

Ислом акидаси Аллох таъолога, унинг фаришталари, китоблари, пайгамбарлари, охират куни, такдирнинг яхши ва ёмони ҳамда барча Аллох таъоло ва расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам томонидан собит бўлган гайб ишлари, дин асослари ва салаф солих ижмоъ килган нарсаларга катъий иймон келтириш, ишларда, ҳукм килиш ва итоат этишда Аллох таъолога тўла таслим бўлиш ҳамда расулуллох соллаллоху алайхи ва салламга эргашиш, демакдир.

Ислом акидаси _ “Аҳлуссунна вал-жамоа” акидасидир. Чунки у Аллох таъоло бандалари учун дин бўлишига рози бўлган исломдир. Бу акида саҳобалар, тобиинлар ва тобиинларга яхшилик билан эргашган кишиларнинг, яъни, Исломнинг аввалида яшаган уч авлоднинг акидасидир.

Ислом Нури

Ислом акидасининг маъноларига далолат килувчи ва унга синоним бўлган бошқа исмлари ҳам бўлиб, уларнинг машхурлари булардир: “тавхид”, “суннат”, “усулуд-дин”, “ал-фикхул-акбар” ва “ал-иймон”. (Носир ибн Абдулкарим Акл: “Мабахису ахлиссуннати вал-жамоати ва мавкифул-харакатил-исламиyyати минха” * Доктор Сулаймон Ашкар: “ал-Акидату фил-лах” ларга қаранг).

“Салаф” сўзининг маъноси

“Салаф” сўзининг лугавий маънолари:

“Салаф” сўзининг маънолари: “ўтди”, “олдин ўтди”.

Араблар: “Салафаш-шайъу салафан” (у нарса бўлиб ўтди) дейдилар.

“Салаф” _ “олдинда бораётган жамоат ёки юришда илгари бораётган қавм”, демақдир.

Аллох таъоло деди: “улар бизни даргазаб қилганларида, биз уларнинг барчасини денгизга гарк қилиб, интиком олдик ва уларни ўтмиш-ибрат ва мисол қилиб қўйдик” (Зухруф: 55, 56).

Яъни, биз уларни уларнинг қилган ишларини қиладиган кишилар учун салаф-биринчи қилиб қўйдик. Токи, улардан кейинги авлодлар ибрат-намуна олсинлар”.

“Салаф” _ сизлардан аввал яшаб ўтган, сиздан ёши ва обрўси баланд бўлган оталарингиз ва қарнидошларингиздир. Шунинг учун ҳам, тобиинларнинг аввалчилари “салаф солиҳ” (эзгу ишларни қилган аждодлар) деб аталди (“Тажул-арус”, “Лисанул-араб”, “ал-Комусул-мухит”: “салаф” сўзи).

Ислом Нури

Истилоҳда:

Агар эътикод олимларининг хузурида “салаф” сўзи тилга олинса, ундан саҳобалар, ёки саҳоба ва тобиинлар, ёки саҳоба, тобиин ва уларга яхшилик билан эргашган, имомлик, фазл-камолот ва суннатга эргашиш, бидъатлардан сакланишларига гувоҳ бўлинган динда буюк ўрин тутган эканликларига иттифок килинган забардаст имомларни назарда тутган бўладилар. Шунинг учун ҳам, Исломнинг энг биринчи авлоди “салаф солих” деб аталди.

Аллох таъоло деди: “Ким хидоят аник бўлганидан сўнг пайгамбарга хилоф иш килса ва мўъминларнинг йўлидан бошқа йўлга эргашиб кетса, биз уни кетганича кўйиб берамиз ва жаханнамга дохил киламиз. у нақадар ёмон жойдир!” (Нисо: 115)

“Энг аввалда яшаб ўтган мухожирлар, ансорлар ва уларга яхшилик билан эргашган кишилардан Аллох рози бўлди. улар ҳам Ундан рози бўлдилар ва уларга мангу қолишадиган ва остларидан дарёлар оқиб турадиган боғларни тайёрлаб кўйди. Мана шу буюк саодатдир ” (Тавба: 100).

Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам: “Одамларнинг яхшилари мен билан яшаганлар, сўнг улардан кейингилар, сўнг улардан кейингилар” — дедилар (Имом Бухорий ва Имом Муслим ривоятлари).

Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам, саҳобалар ва уларга яхшилик билан эргашган кишилар бу умматнинг салафидир. Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам, саҳобалар ва тобиинлар даъват этган нарсаларга чакирган киши салаф йўлидадир.

Ислом Нури

Салаф йўлида бўлиш учун муайян вақтда яшаш шарт эмас. Балки, бунинг шarti Куръон ва суннатни акида, аҳком ва сулукатда салаф тушунчасига мувофик бўлиши, холос. Шунинг учун ҳам, Куръон ва суннатга амал килган киши, салафлар давридан замон ва маконда узок бўлса-да, салафларга эргашган кишидир. Уларга хилоф килган киши, гарчи улар ичида яшасада, уларнинг сафида эмасдир.

Салаф солихнинг имоми Мухаммад соллаллоху алайхи ва салламдирлар. Аллох таъоло деди: “Мухаммад (соллаллоху алайхи ва саллам) Аллохнинг элчисидир. У билан бирга бўлганлар кофирларга кахрли, ўзаро эса раҳм-шафкатлидирлар. Сиз уларни Аллохнинг фазли ва розилигини талаб килиб рукуъ ва сажда килган холларида кўрасиз. Уларнинг белгилари сажда изидан (колган), юзларидаги излардир. Мана шу уларнинг Тавротдаги мисолларидир” (Фатх: 29).

Аллох таъоло Куръон Каримда Аллох таъолога итоат килиш билан, расулуллох соллаллоху алайхи ва салламга итоат килиш ўртасини боглади. Аллох таъоло деди: “Кимда –ким Аллох ва Пайгамбарга итоат этса, ана ўшалар Аллох инъомларига сазовор бўлган зотлар — пайгамбарлар, сиддиклар шахидлар ва солихлар билан бирга бўлурлар. Ана ўшалар энг яхши хамрохлардир.” (Нисо: 69).

Аллох субхонаху ва таъоло расулуллох соллаллоху алайхи ва салламга итоат килишни Аллохга итоат килиш килиб кўйди. Аллох таъоло деди: “Пайгамбарга итоат килган киши, Аллохга итоат килибди. Ким юз ўгирса, биз сизни улар устидан назоратчи килиб юбормадик” (Нисо: 80).

Аллох таъоло расулуллох соллаллоху алайхи ва салламга итоат килмаслик, килинган амалларни хабата-бекор килишини баён килди:

Ислом Нури

“Эй мўминлар, Аллохга ва пайгамбар (соллаллоху алайхи ва саллам) га итоат килинглари, (итоатсизлик билан) амалларингизни ботил-бекор килманглари!” (Мухаммад: 33).

Аллох таъоло бизларга расулуллох соллаллоху алайхи ва салламнинг амрларига муҳолиф бўлишни таъқиқлади. Аллох таъоло деди: “Ким Аллох ва Унинг пайгамбарига итоатсизлик килиб Аллохнинг белгилаб қўйган хадларидан тажовуз килса, уни абадий қоладиган жойи бўлмиш дўзахга киритур. Ва унинг учун хорловчи азоб бордир” (Нисо: 14).

Аллох таъоло бизларни расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам буюрган нарсаларни қабул килиш ва таъқиқлаган нарсаларни тарк килишга буюрди. Аллох таъоло деди: “Пайгамбар сизларга олиб келган нарсаларни олинглар ва таъқиқлаган нарсалардан тўхталинглар. Аллохдан қўрқинглари! Албатта Аллохнинг жазоси қаттиқдир. ” (Ҳашр: 7).

Аллох таъоло ҳаётимизнинг барча ишларида расулуллох соллаллоху алайхи ва салламни ҳакам килиб, унинг ҳукмига муурожаат килишимизга буюрди. Аллох таъоло деди: “Йўқ, роббингизга қасамки, то улар ўз ўрталарида чиққан келишмовчиликларда Сизни ҳакам қилмагунларича ва кейин Сиз чиқарган ҳукмдан дилларида ҳеч қандай танглик топмай, тўла таслим бўлмагунларича — бўйинсунмагунларича зинҳор мўмин бўла олмайдилар. ” (Нисо: 65).

Аллох таъоло пайгамбари Мухаммад соллаллоху алайхи ва саллам эргашиш, намуна олиш керак бўлган чиройли намуна ва ўрнак эканини бизларга етказиб деди: “(Эй мўминлар), албатта сизлар учун — Аллох ва охират қунидан умидвор бўлган ҳамда Аллохни қўп ёд

Ислом Нури

килган кишилар учун — Аллохнинг пайгамбариди гўзал намуна бордир” (Ахзоб: 21).

Аллох таъоло ўз розилигини пайгамбари Мухаммад соллаллоху алайхи ва салламнинг розилигига боғлади: “Агар улар мўъмин бўлсалар, Аллох ва унинг расули рози қилишларига лойикрокдир” (Тавба: 62).

Аллох субхонаху ва таъоло расулуллох соллаллоху алайхи ва салламга эргашишни Аллохга бўлган мухаббатнинг белгиси қилиб қўйди: “Айтинг: “Агар сизлар Аллохни яхши кўрсангизлар менга эргашинглар шунда Аллох сизларни яхши кўради ва гунохларингизни кечиради. Аллох Гафур-кечирувчи ва раҳмли зотдир” (Оли Имрон: 31).

Шунинг учун ҳам, салаф солихнинг қелишмовчилик пайтида муурожаат этадиган ягона манбалари _ Куръон Карим ва расулуллох соллаллоху алайхи ва салламнинг суннатлари эди. Аллох таъоло деди: “...Бордию бирор нарса хақида талашиб қолсангиз — Агар хақиқатда Аллохга ва охират қунига ишонсангиз — у нарсани Аллох ва расулига қайтаринглар. Мана шу яхшироқ ва чиройли ечимдир. ” (Нисо: 59).

Салафларнинг расулуллох соллаллоху алайхи ва салламдан кейинги энг афзали, динларини ул зотдан ихлос ва садоқат билан олган саҳобалардир. Аллох таъоло уларни ўзининг азиз қитобида қуйидагича таърифлади: “Мўъминлар ичида ўзлари Аллохга берган (У зотнинг йўлида жиход қилиб, шаҳид бўлиш хақидаги) аҳдларига содиқ бўлган кишилар бордир. Улардан баъзилари (шаҳид бўлиб) вафот этди ва баъзилари (шаҳидликни) қутиб турибди, бироқ, аҳдларини ўзгартмадилар” (Ахзоб: 23).

Улардан сўнг эса, расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам қуйидаги

Ислом Нури

хадисларида хабар берган, кейинги авлод туради. Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам дедилар: “Одамларнинг яхшироги мен билан яшаганлар, сўнг улардан кейингилари, сўнг улардан кейингилари” (Имом Бухорий ва Имом Муслим ривоятлари).

Шунинг учун ҳам, саҳобалар ва тобиинлар бошқалардан кўра эргашишга лойикрокдирлар. Чунки, улар иймонларига содик, ибодатларида ихлосли, акида ва шариат хомийлари, шариатга сўзлари ва амаллари билан тўла риоя қилган кишилардир. Шунинг учун ҳам, Аллох таъоло уларни динини ёйиш ва пайгамбарининг суннатини етказиш учун танлаб олди.

Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам: “умматим етмиш уч гурухга бўлинади. Уларнинг бир гурухидан бошқа барчаси жаханнамда” — дедилар. Саҳобалар: “у битта гурух кимлар” — деб савол бердилар. Расулуллох соллаллоху алайхи ва саллам: “Мен ва менинг саҳобаларим юрган йўлда юрганлар” — деб жавоб бердилар” (Имом Бухорий ва Имом Муслим ривоятлари).

Салаф солиҳга эргашиб, уларнинг йўлидан юрган кишини, салаф йўлига муҳолиф бўлган ва уларнинг йўлларида бошқасига эргашган кишилардан ажралиб туришлари учун салафларга нисбат ўларок “салафий” деб аталади.

Аллох таъоло деди: “Ким хидоят аниқ бўлганидан сўнг пайгамбарга хилоф иш қилса ва мўъминларнинг йўлидан бошқа йўлга эргашиб кетса, биз уни кетганича қўйиб берамиз ва жаханнамга дохил қиламиз. У нақадар ёмон жойдир!” (Нисо: 115). Хар бир мусулмон салаф солиҳга мансуб бўлиш билан фахрланади.

Ислом Нури

“Салафийя” сўзи Исломни ўрганиш, тушуниш ва татбиқ этишдаги салаф солихнинг йўли учун исм бўлиб колди. Шунинг учун ҳам, “салафийя” сўзининг маъноси Аллох таъолонинг китоби ва расулуллох соллаллоху алайхи ва салламдан собит бўлган суннатга салаф тушунчалари билан тўла риоя килган кишиларга ҳам истеъмол килинади